

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Cahul din 15 octombrie 2019, declarat de inculpata

Lucaș Cornelia XXXXX, născută la XXXXX, originară din or. XXXXX, locuitoare a s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale.

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 04.03.2019 - 04.07.2019,
instanța de apel: 26.07.2019 - 15.10.2019,
instanța de recurs: 19.12.2019 - 12.02.2020.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei mun. Chișinău din 04 iulie 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Lucaș Cornelia a fost condamnată la în baza art. 332 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 650 unități convenționale, adică 32.500 lei, ***fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.***

Cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 329,80 lei a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpata Lucaș C. activând în baza dispoziției primarului com. Chioselia, r-nul Cantemir, nr. XXXXX din 30.10.2015 în funcția de directoare a grădiniței de copii nr. 1 din s. Chioselia, r-nul Cantemir, subordonată primăriei com. Chioselia, în conformitate cu competențele și funcțiile atribuite prin Fișa de post și prevederile art. 106 Codul muncii, fiind persoană publică cu sarcini de bază

de a organiza, controla, monitoriza și evalua activitatea întregului personal al instituției, precum și cu obligații de a ține, în modul stabilit, evidența timpului de muncă privind activitatea permanentă și continuă prestată efectiv de fiecare salariat și completarea tabelelor de evidență a orelor de muncă, folosind situația sa de serviciu, acționând din interes personal și material, înțelegând și conștientizând caracterul social periculos al acțiunilor sale ilegale, în perioada lunilor ianuarie, octombrie, noiembrie și decembrie ale anului 2018, a introdus date vădite false privind prezența la locul de muncă cu completarea orelor de muncă în Tabelele de pontaj a evidenței timpului de muncă a angajaților Grădiniței de copii nr. 1 din s. Chioselia, r-nul Cantemir pe lunile ianuarie, octombrie, noiembrie și decembrie 2018 prin înscrierea de 8 ore timp de muncă pe bucătarul auxiliar Șoimu M. pe data de 09.01.2018, care a servit ca bază pentru achitarea salariului în sumă de 68,41 lei, înscrierea de 8 ore timp de muncă pe ajutorul de educatoare Corja N. pe data de 09.10.2018, ce a servit ca bază pentru achitarea salariului în sumă de 94, 01 lei, înscrierea de 8 ore de timp de muncă pe data de 02.11.2018, 7 ore timp de muncă pe data de 05.11.2018 și 7 ore timp de muncă pe data de 05.12.2018 pe ajutoarea de educatoare Axenti C., ce a servit ca bază pentru achitarea salariului în sumă de 306,19 lei, înscrierea de 10 ore timp de muncă pe data de 09.10.2018 și 8 ore timp de muncă pe data de 16.10.2018 pe educatoarea Bulboacă A., ce a servit ca bază pentru achitarea salariului în sumă de 568, 7 lei, precum și înscrierea de 8 ore timp de muncă pe funcția exercitată personal de directoare pe data de 30.01.2018, 31.01.2018, 11.10.2018, 23.10.2018 și 15.11.2018, ce a servit ca bază pentru achitarea salariului în sumă de 1305, 35 lei, în condițiile în care cunoștea cu certitudine că angajații nominalizați nu se aflau la locul de muncă în zilele respective, fiind plecați temporar peste hotarele R. Moldova, astfel tăinuind faptul lepșelor nemotivate de la serviciu a persoanelor nominalizate și personală, cu falsificarea datelor din actele oficiale ce asigură evidența timpului de muncă prestată și indicii de calculare a salariului de funcție lunar, cu alocarea de către Primăria s. Chioselia, r-nul Cantemir și beneficierea în mod ilegal de către angajații menționați plăți salariale pentru zilele de muncă menționate în sumă totală de 2342,66 lei.

Instanța a reținut că, inculpata a recunoscut vina și a solicitat ca judecarea cauzei să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Astfel, instanța i-a încadrat acțiunile în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, ca înscrierea de către o persoană publică în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale.

La stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă inculpatei, instanța a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute la art. 75 Cod penal.

Totodată, instanța a conchis că, având în vedere caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii - săvârșirea unei infracțiuni ușoare, pentru prima dată, ținând cont de persoana inculpatei, care la locul de trai se caracterizează în exclusivitate pozitiv, are la întreținere 3 copii, unul dintre care este minor, iar ceilalți doi sânt studenți, precum și o persoană de vârstă înaintată și bolnavă, de comportarea inculpatei după consumarea infracțiunii - și-a recunoscut integral vinovăția, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune, de lipsa oricăror circumstanțe agravante pe dosar, corectarea și reeducarea ei este posibilă în condițiile aplicării unei pedepse penale sub formă de amendă în

limitele noi stabilite conform dispozițiilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, **cu înlăturarea pedepsei complementare** în temeiul art. 78 alin (2) Cod penal.

Cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare în sumă de 329, 80 lei, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, ori, cheltuielile pretinse de procuror se plătesc, potrivit dispozițiilor art. 227 Cod de procedură penală, din sumele alocate de stat.

3. Procurorul în Procuratura Anticorupție, Palencu Radu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința inculpatei să fie aplicată pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a ocupa funcții publice (în instituții publice) și de demnitate publică pe un termen de 2 ani, cu încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare suportate aferent cauzei penale gestionate în cuantum de 329,80 lei.

Apelantul a invocat că, neaplicarea pedepsei complementare față de inculpată este neîntemeiată, ori, în conformitate cu prevederile art. 61 alin. (1) Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. De către instanță urma a fi reținut faptul că Lucaș C. a acționat intenționat, intenția acesteia fiind directă, și care a fost demonstrată.

La pronunțarea sentinței, instanța urma să țină cont și de faptul că inculpata, la momentul comiterii infracțiunii imputate, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit și a admis, în mod conștient, survenirea acestor urmări, fiind prejudiciată considerabil imaginea instituției în care activează, totodată, fiind necesar a se menționa că fapta a fost comisă în timpul exercitării de către inculpă a funcției publice, circumstanță ce sporește considerabil gradul social-periculos al faptei comise.

Sunt ilegale și concluziile instanței în ceea ce ține de respingerea cerinței privitor fa încasarea cheltuielilor judiciare, ori, conform art. 227 alin (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Astfel, conform prevederilor art. 227- 229 Cod de procedură penală, cheltuielile de judecată cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar plata acestora sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului (art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală).

4. Potrivit deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Cahul din 15 octombrie 2019, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Lucaș Cornelia, recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a ocupa funcții publice de conducere pe un termen de 2 ani.

Instanța de apel a statuat că, pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, prevede amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul

de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Astfel, chiar dacă pentru săvârșirea acestei infracțiuni este stabilită pe lângă pedeapsa principală și cea complementară, care este una obligatorie, instanța de fond eronat a conchis faptul stabilirii pedepsei doar cu amendă, fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate. Această pedeapsă stabilită la art. 332 alin. (1) Cod penal, este una obligatorie, dar prima instanță a ignorat aceste cerințe și eronat nu a aplicat pedeapsa complementară.

În conformitate cu art. 78 Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată.

Astfel, prevederile art. 78 Cod penal sunt aplicabile în cazul în care pedeapsa prevăzută de fapta imputată prevede cu sau fără aplicarea pedepsei complementare, dar în speță, art. 332 alin. (1) Cod penal prevede pedeapsa complementară obligatorie - privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

Concluzia cu privire la necesitatea aplicării pedepsei principale, cât și a celei complementare, este întemeiată pe prevederile legislației naționale și cele internaționale, cu acordarea eficienței prevederilor art. 61 Cod penal, așa cum, inculpatul chiar de se căiește sincer de cele comise, acest fapt a fost luat în considerație la stabilirea pedepsei cu aplicarea prevederilor an. 364¹ Cod de procedură penală, fiindu-i stabilită o pedeapsă la limita minimă.

Totodată, încasarea sumei invocate de procuror, și anume: pentru salariul procurorului - 329,80 lei, nu se include în prevederile art. 227-229 Cod de procedură penală, neîntrunind condițiile pentru a fi restituie și nu pot fi puse pe seama inculpatului.

5. Inculpata a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel, și menținerea sentinței primei instanțe.

Recurenta a indicat că cunoaște că a întocmit tabelele de pontaj, însă careva interes material sau altul nu a avut și nici nu s-a demonstrat.

În afară de aceste circumstanțe, la neaplicarea pedepsei complimentare, instanța de fond, în baza art. 78 Cod penal, a ținut cont de circumstanțele atenuante care permit aplicarea acestei prevederi - caracteristica exclusiv pozitivă, recunoașterea faptei în de întocmire a foilor de pontaj, întreținerea a 3 copii, doi fiind maturi dar studenți, în grija ei fiind și mama pensionară, care suferă de boli cronice și se află la pat, reparația integrală a pagubei, anterior nu a fost judecată și se bucură de autoritate indiscutabilă din partea Primăriei, Direcției de învățământ, părinților, fiind un bun manager, cu o vechime în muncă de circa 4 ani.

Careva circumstanțe agravante nu au fost constatate, deoarece lipsesc.

Instanța de apel nu a combătut nicicum argumentele instanței de fond privind aplicarea prevederilor art. 78 alin. (2) Cod penal.

Legislatorul din start a indicai, că se aplică art. 78 alin. (2) Cod penal doar dacă această pedeapsă complimentară este expres prevăzută în sancțiune (fără careva excepții sau alternative).

Dar, dacă sancțiunea normei prevede cu sau fără aplicarea pedepsei complimentare, instanța fără aplicarea cărorva norme suplimentare, la propria apreciere și reieșind din circumstanțele cauzei (inclusiv atenuante și agravante) poate să nu aplice

pedeapsa complementară, deoarece acest drept îi este acordat direct de sancțiunea articolului respectiv.

Mai mult, instanțele nu au ținut cont că foile de pontaj nu sunt documente oficiale și interesul material lipsește. Această poziție a fost expusă de Curtea Supremă de Justiție în cauza penală nr. 1ra-252/2015.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 10), 16) Cod procedură penal.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatei, înăsprind-o la apelul procurorului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 61 alin. (2), 75 alin. (1) Cod penal, conform căror, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Ori, sancțiunea art. 332 alin (1) Cod penal, prevede expres și univoc pedeapsa cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 2 ani, dar ***în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.***

Astfel, aplicarea pedepsei complementare față de inculpată este obligatorie de fapt și de drept, având în vedere necesitatea atingerii scopului pedepsei penale privind corectarea și reeducarea acesteia, dar și neadmiterea de încălcări pe viitor.

Mai mult, soluția instanței de apel coroborează și cu jurisprudența națională, conform cărei, potrivit prevederilor art.78 alin.(2) CP, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară ***care nu este obligatorie (“cu sau fără”)*** prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită poate fi înlăturată. Pedeapsa complementară obligatorie poate fi

înlăturată numai în condițiile art.79 alin. (1) CP. Astfel, conform art. 78 alin. (5) CP, dacă există circumstanțe atenuante excepționale, pedeapsa poate fi aplicată conform prevederilor art.79 CP (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 11.11.2013, nr.8 - Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, pct. 10.*)

În consecutivitatea enunțată, instanța de apel just a conchis că, chiar și în prezența circumstanțelor atenuante invocate de recurentă, neaplicarea pedepsei complementare ar fi inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, cu persoana acesteia, cât și cu scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatei, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ei, cât și a altor persoane.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatei în corespundere cu prevederile legale.

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura pedepsei complementare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2), a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul de pe rol au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 4. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurentă, că hotărârea atacată cuprinde motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că s-au aplicat inculpatei pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpata Lucaș Cornelia XXXXX, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Cahul din 15 octombrie 2019, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 martie 2020.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun